

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 229. Quid notandum sit circa alienationem bonorum vel rerum
Ecclesiasticarum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42600

Q. 229. Quid notandum sit circa alienationem 1363
 bonorum vel rerum ecclesiasticarum. R. Seqq.

§. I. Pius II. Extrav. *Ambitiosa*, de rebus Ec-
 cles. non alien., prohibet sub gravibus pœnis alie-
 nari immobilia & mobilia pretiosa Ecclesiæ, quæ
 servando servari possunt. Item prohibet omne pa-
 ctum, per quod dominium rerum & honorum Ec-
 clesiasticorum transfertur. Item concessionem, hy-
 pothecam, locationem ultra triennium, infeuda-
 tionem vel contractum Emphyteuticum, præter-
 quam in casibus à jure permissis, ac de rebus ac bo-
 nis in emphyteusin ab antiquo concedi solitis, &
 tunc cum Ecclesiarum evidenti utilitate &c. Demum
 addit res & bona hujusmodi contra prohibitionem
 alienata liberè reverti eò, quò ante alienationem
 pertinebant, hæc enim est prorsus irrita; & si fiat,
 competit Ecclesiæ actio contra bona & personam
 alienantis. Vide *Gobat* in Exp. tr. 3. n. 265. app. 2. cas. 3.

Similis prohibitio quoad Religiosos emanavit
 jussu *Vrbani VIII.* anno 1624., uti refert *Delbene*
 de Immun. Eccl. c. 17. d. 1. n. 7., ubi etiam additur
 tales alienationes esse ipso jure irritas. Eadem va-
 lent de bonis pii loci, si auctoritate Episcopi sit ere-
 ctus, de quo vide *VVadingum* de contract. d. 2. dub.
 8. f. 4. & *Dicast.* de Just. l. 2. t. 3. n. 329. Præterea de-
 claravit S. Congregatio non posse Religiosos ac-
 cipere mutuò pecunias cum solutione interesse, nec
 fundare censum super bonis suis, *Delb.* d. 1. n. 12.,
 possent tamen emere fundum ad censum illi fundo
 impositum, *Delb.* d. 8. n. 7.

§. II. Censetur etiam prohibita transactio vel 1364
 concordia, etiam pro terminanda lite, circa bona
 antecedenter possessa, si aliqua ex parte forent di-
 mittenda: possent tamen ista fieri, si jus necdum erat
 possessum sed prius acquirendum, *Delb.* d. 12. Idem

est, si quid ad Ecclesiam pertinens impetatur, & esset periculum amittendi, tum enim posse vendi laico, huic relicto periculo, docent *Nald. Gavant. & Delb. d. 23. n. 25.* Præterea remitti potest caducitas emphyteusis, quia est tantum cessio juris acquirendi, si nempe Prælati voluerit. *Delb. d. 12.* Videtur etiam prohiberi permutatio rerum, quia est aliqua species alienationis, *Cap. Nulli, de reb. Eccl. non alien., Bald. Redoan. VVad. §. 2. Delb. d. 3. & 13. Piafec. p. 2. c. 5. a. 4. n. 12.* Et prohibetur omnis ejusmodi alienatio, quamvis foret in favorem alterius Ecclesiæ, Monasterii vel personæ Ecclesiasticæ, *Cap. I. eod. tit. Delb. n. 12. Piaf. n. 11.*; qui tamen n. 36. putat cum consensu Episcopi permutari posse duas Ecclesias, & consequenter etiam bona duarum Ecclesiarum vel Monasteriorum eidem Superiori subjectarum, *VVad. §. 4. n. 4. Delb. d. 13. & 23.* alique cum *Bonass. de Just. d. 21. n. 44.*, uti & fieri potest unio Ecclesiæ loco Regulari, *Delb. d. 13. n. 7.* Item prohibetur alienatio, quamvis velles inde emere alia bona vel censum, *Barb. Delb. d. 3. n. 11.* Item, quamvis donans expressè addidisset, ut v. g. Monasterium posset propriâ auctoritate alienare, uti probabiliter putat *Lugo in Resp. Mor. l. 3. dub. 10. n. 2. & dub. 12. n. 3. & l. 4. dub. 31.*, quia hoc ipso quod res acquiratur Ecclesiæ, habet conditiones boni Ecclesiæ, inter quas est inalienatio; attamen etiam probabiliter contradicunt *Covarr. Arm. Ricc. Quarant. Bonac. Delb. d. 10.*, quia sicuti poterat donans, ita ex hujus potestate poterit donatarius de re disponere, neque res est absolutè & in perpetuum acquisita Ecclesiæ, sed tantum ad beneplacitum; quod fatetur etiam *Lugo* esse verum, si donator expressè voluisset, ut alienaretur, tum enim certum est nunquam absolutè acquisitam fuisse Ecclesiæ. Et idem videtur esse, si res

si res fuerit empta cum pacto retrovendendi, *Bordon, Redoan. & alii contra Ricc. & Menoch*, apud *Delb.* d. 23. n. 23. Similiter videtur esse licitum repudiare aliquid etiam immobile necdum acquisitum, cum non sit alienatio, *Abb. Silv. Delb.* d. 5., qui tamen d. 6. docet cum *Mol. Barb. A. Tamb. T. 3. d. 13. q. 2. n. 8.* & aliis Prælatum vel Religiosum non posse repudiare hæreditatem vel legatum, tum quia ex voluntate testatoris jam erat acquisitum Ecclesiæ, etiam ante traditionem, uti habent Jura; tum quia Ecclesia habebat jus & actionem ad illud; sed contradicunt *Abb. Menoch. Gom. Sanch Rebel. Ricc. Bon. & alii*, quia ante acceptationem non acquiritur Ecclesiæ jus aut actio ulla, sed res-transit ad hæredem ab intestato. Vide *Delb.* supra: item *Dicast.* à n. 339. *Pirh* l. 3. tit. 13. n. 41. Dare commodato & ad usum brevi tempore non est prohibitum, *Delb.* d. 19.; uti nec prohibitum est bona Ecclesiæ obligare in hypotheca generali, sed tantum in speciali, *Abb. Covar Redoa. Mol. Delb.* d. 1. n. 30. contra *Vasq. Rodrig. Quara. & alios.* Circa alienationem juris patronatus, sepulturæ &c., vide *Delb.* d. 14. Circa constitutionem novi feudi vel emphyteusis, habet d. 15. & 16., circa alienationem materialis Ecclesiæ vel Oratorii, habet d. 17. Cur autem Ecclesia noluerit bona Ecclesiastica esse alienabilia, insinuabitur n. 1386.

§. III. Nomine bonorum Ecclesiæ hic veniunt etiam jura & actiones ad immobilia, nomina debitorum, servitutes, *VVad. §. 1. Pias, n. 8. Delb.* d. 12. Ad res mobiles pretiosas, quæ servari possunt, pertinent vasa aurea, argentea, gemmæ, bibliotheca copiosa, *A. Tamb. q. 2. Delb.* d. 2. s. 1. Greges & armenta totaliter considerata, *Delb.* l. 4. Incisio arborum & sylvarum, si fiat cum deterioratione, *Pias. n. 9.* Vide *VVad. §. 2. & Delb.* s. 5. Etiam magna pecu-

nix summa donata & destinata ad emenda immo-
 bilia censetur quid immobile, *Vasq. Fill. Lex. Delb.*
 f. 1. à n. 2. aliique apud *Lugo l. 3. d. 10. contra Tiraq.*
VVad. §. 1., sed de hoc vide *Delb. f. 3.* Etiam ad im-
 mobilia spectant annui redditus perpetui, *VVad.*
 Quoad servos originarios, vide *VVad. n. 12. & Delb.*
 f. 1. Quoad pretiosas reliquias, v.g. spinam coronæ
 Chritti, putat *Delb. d. 1. n. 52.* hinc non prohiberi ea-
 rum alienationem, quia sermo videtur esse tantum
 de rebus pretio æstimabilibus: sed contradicit *Ca-*
strop. tr. 12. p. 15. §. 1. n. 8. cum Ricc., quia sunt su-
 pra omne pretium, ergo censeri debent mobilia
 plus quam pretiosa.

1366

§. IV. Alienatio rei Ecclesiasticæ licita est cum
 causa, & servatis solennitatibus, etiamsi donans ad-
 didisset non alienandam, quia intelligitur, sine causa
 & modo indebito, uti cum aliis probabiliter tenet
Delb. d. 11. Causa autem est, sola evidens Ecclesiæ
 necessitas vel utilitas; quandoque etiam respectu
 Papæ magna convenientia, ob quam præsumitur
 illum, qui dedit Ecclesiæ, non posse esse rationabi-
 liter invitum, *Delb. d. 28.* Solennitates sunt quinque,
 1. Communis consultatio, an ita postulet necessitas
 vel utilitas. 2. Consensus Capituli vel Cleri. 3. Con-
 sensus Episcopi vel Superioris Regularis. Putat *Pias.*
 à n. 14. etiam requiri consensum Patroni, si alienen-
 tur bona Ecclesiæ vel beneficii patronati, sed contra-
 dicunt alii cum *Laym.*, potestque videri etiam *Pirb.*
 à n. 61. 4. Subscriptio consentientium, pro casibus
 à jure expressis. 5. Consensus Papæ sive facultas S.
 Congregationis: Et de his omnibus videri potest
Delb. d. 9. Quod si alienatio facta sit sine causa, est
 invalida, *Delb. d. 20.* Quod tenet, si Papa ipse rem
 Ecclesiasticam sine justa causa transferat ad laicum,
 quia non est Dominus, & injusta dispensatio est
 irrita,

irrita, Nav. & alii cum Delb. d. 27. Si autem fiat cum causa, sed omissis solennitatibus, Alb. Silv. Butr. Ang. Nav. Rodrig. Regin. Fill. & alii probabiliter dicunt valere pro foro conscientiae, sed etiã probabiliter contradicunt Covarr. Mol. Vasq. Ricc. Menoch. Suar. Bonac. & alii cum Dicast. tr. 15. n. 215. & Delb. d. 21., quia Jura absolute irritant ob damnificationis periculum, quod semper adest, si solennitates omittantur. Nec valet alienatio facta sub ratihabitione, seu salvo consensu Sedis Apostolicæ, quia hic consensus prærequiritur ad formam: possunt tamen partes antecedenter tractare de alienatione faciendâ, si S. Sedes consentiat, Delb. d. 1. à n. 44. Putantque Quarant. Redoan. Fachin. in Controv. Jur. l. 13. c. 44. hunc consensum non præsumi, nequidem in præscriptione 30. vel 40. annorum, sed probabilius contradicunt Mascard. Felin. Ricc. Delb. d. 4. l. 1. Dicast. n. 211., quia factum præsumitur, si de jure faciendum erat. Quod si à Sacra Congreg. habeas facultatem alienandi fundum A., & alienes fundum B., alienatio est invalida, quia concessio facultatis non extenditur ad casum sub verbis concessionis non comprehensum, quamvis ad illum æquè facile data fuisset facultas, si fuisset petita. Quod Societatem JESU attinet, novum Comp. Privil. v. Alienatio §. 2. dicit sufficere facultatem Generalis aut Societatis Congregatæ, per Privilegium Greg. XIII., sed de hoc vide A. Tamb. suprâ q. 6. An verò eadem Societas JESU volens dimisso reddere bona sua, quæ donata, indigeat speciali facultate, dictum est n. 56.

§. V. Sine speciali causa & solennitate alienari possunt, I Quæ verisimiliter ad triennium sine notabili deterioratione non perdurant, uti sunt vestes, fructus arborum, jumenta in individuo, singularia pecora &c. Pias. à n. 19. 2. Res quæcumque exigui valoris respectivè ad possidentem, Cap. Terru-

las, 12. q. 2. *VVad.* §. 3. *Barb.* de pot. Ep. alleg. 95. n. 51. *Ricc.* in prax. Ep. decis. 39. n. 8. Docent autem *Castrop.* §. 1. n. 2. & *Zerol.* in pr. Ep. p. 1. v. *Alienatio*, ad 6., rem exigui valoris esse, si non attingat centum aureos sive ducatos, sed alii communiter cum *Delb.* d. 2. s. 1. à n. 12. restringunt ad 25. scuta aurea, quæ faciunt 40. scuta monetæ Romanæ. Pro Societate *JESU*, rescriptit ejusdem Procurator generalis 3. Jan. 1693. exiguum valorem in alienationibus regulandum esse juxta consuetudinem locorum, ubi sita sunt bona: quod si nulla sit consuetudo, aut illa certa non sit, peti posse à Generali facultatem ad eam summam, quæ scuta 40. monetæ Romanæ non excedat. Et rectè addit *Delb.* talem rem modicam debere esse disjunctam ab aliis, alioquin posset v. g. totum prædium successivè per partes modicas alienari. 3. Res Academiæ, Seminarii, hospitalis, Confraternitatis, si auctoritate Episcopi erecta non sint, uti limitant *Castrop.* p. 14. n. 11. & *Delb.* d. 1. à n. 14., quia in rigore non sunt res Ecclesiæ, Monasterii vel loci pii, prout hinc sumitur locus pius, *Pias.* n. 34. *VVad.* §. 4. à n. 3. 4. Res, quarum conservationi non sufficeret census ex eis *Castrop.* p. 15. §. 2. n. 5. *Bona sp.* n. 47. Quod si conservatio esset tantum non utilis sive sterilis, *Quara. Bon.* & *Delb.* d. 3. n. 10. dicunt requiri licentiam Papæ, *VVad.* §. 3. dicit sufficere consensum Episcopi cum Capitulo. 5. Cum Principe fieri potest permutatio rei ad bonum commune utilis cum alia re æquali, *VVad.* 6. Si necesse sit pro debitis, ad quæ solvenda creditor urget per Judicem, *Abb. Quara. Bona sp.* n. 50. 7. In casu magnæ necessitatis non permittentis peti consensum Superioris, *Quara. Delb.* d. 1. n. 26. Item si expectato consensu Papæ transfret occasio notoriæ utilitatis Ecclesiæ, *Bald. Boss. Bona sp.* supra,

suprà, *Delb. d. 22. n. 2.* Et tum requirunt consensum Episcopi *Abb. Felin. & alii cum Carden. in 1. crisi d. 80. n. 46.* : notat tamen *Delb. Regulares*, qui Episcopo subjecti non sunt, non teneri ad hunc recurrere. 8. Etiam alienari possunt, quæ donantur vel legantur illis, qui retinere non possunt, v. g. *Capuccinis, Quara. Ric. decis. 56. n. 1. Barb. n. 59. Delb. d. 7.*, qui rectè id negat de mobilibus pretiosis, quæ ipsis licitum est retinere. 9. Si tantum fiat transmutatio unius rei in aliam absque translatione dominii in alterum, uti si ex antiquo calice fiat *Cruce*, ex arboribus cæsis ædificetur domus, quia tum non est alienatio, *Abb. Nav. Ricc. Delb. d. 23. n. 11.* 10. Si fiat remuneratio beneficiorum Ecclesiæ collatorum, *Barb. Delb. n. 16.* 11. Si aliquid sit simul & indivisum in manu sæcularis, qui velit vendere, *Bord. Delb. d. 22.*

§. VI. Quoad locationem longi temporis, si res omni anno fructificet, prohibetur locatio ultra triennium; si fructificet alternis annis, prohibetur ultra sexennium; si ternis, ultra novennium, *Covarr. Az. Vasq. Less Barb. Ricc. Delb. c. 18. d. 4.* Non prohibetur autem locatio diuturnior fructuum pertinentium ad ipsum beneficiatum, quia finitur morte naturali vel civili elocantis, sed tantum fundi, quæ teneatur stare etiam successor, *Abb. Covarr. Silv. Mol. Castrop. p. 14. n. 12. Delb. c. 17. d. 24. & c. 18. d. 10.* Quod si quis fundum licet 12. annis, cum clausula, quod velit esse quatuor locationes, singulas pro singulis trienniis, licet *Bald. & alii* hoc defendant, tamen probabilius contradicunt *Covarr. Az. Mol. Rebel. Vasq. Ricc. Less. Castrop. n. 3. Delb. c. 18. d. 2.*, quia est reipsa locatio ad 12. annos, & clausula illa apponitur in fraudem legis: Et nequidem pro triennio valebit ille contractus, nisi æqui-

si æquivalenter fit duplex, nempe quòd velint esse ad annos 12., si autem hoc non teneret, saltem ad tres, *Bartol. las. Abb. Covar. Castrop. n. 7. Delb. d. 5. contra Tusch. Rebell. & alios.* Putant tamen *Mol. Rebuff. Ricc. Gutt. Lugo* suprà d. 12. n. 4. *Fitt. tr. 44. c. 2. n. 19.*, & probabile dicit *Delb. d. 2. à n. 7.*, posse clericum se eidem obligare ad renovandam cum ipso locationem secuturis trienniis, quia personalis hæc obligatio non afficit fundum, & cessat morte naturali vel civili promittentis; nihilominus *VVading.* adhuc putat hoc esse illicitum & in fraudem legis. Potest etiam locatio ad triennium facta renovari cum eodem post elapsum secundum annum, quia prius triennium censetur elapsum: si autem fiat prius, præsumetur fraus & locatio ad quinquennium, *Mol. Valasc. Castrop. n. 4. Delb. d. 3.* Talis locatio prohibetur etiam quoad bona piorum locorum, si hæc auctoritate Episcopi sint erecta, aliàs non, *Castrop. n. 11. Delb. d. 9. Vide Dicast. tr. 15. dub. 6.*

1369 §. VII. Alienans bona Monasterii absque solennitate, privatur omni officio; item voce activâ & passivâ, fitque perpetuò inhabilis ad hæc recipienda, & est excommunicatus, *Pelliz. T. 2. tr. 9. c. 7. n. 29.* Attamen quoad omnia hæc dicta debet attendi locorum consuetudo, nam communis AA. sententia est cum *Delb. c. 17. d. 22.*, etiam Extravagantem *Pii II.*, quoad pœnas, in paucis locis esse receptam; & quoad obligationem ipsam attendenda est etiam cuiusque diœcesis consuetudo: *Gob. suprà app. 1. litt. y.*, dicit licitum esse in Germania alienare calices &c. Quoad eandem Germaniam docet *VVagnereck* in Exeg. illius Extrav., eam non esse absolutè receptam in multis locis, præsertim apud Principes Ecclesiasticos. *Engel. 1. 3. t. 13. n. 15.* dicit non exem-

ptos

pros pro alienationibus recurrere ad solos Episcopos (quod etiam in Belgio fieri testatur *Zypaus* in anal. juris Pontif. ad hanc Extrav. n. 2.) Episcopos autem dicit n. 24. alienare prædia minoris æstimationis sine recurſu Romam. *Si dicas*, eos jurare se non alienaturos possessiones inconsultâ S. Sede; *Respondet VVagner.* subintelligi conditionem, si & quatenus Extravagans illa est usu recepta: & de hoc juramento vide *Delb.* c. 17. d. 4.

Quam pœnam incurrant, tum delegatus Papæ, tum alii, qui in detrimentum Ecclesiæ permittunt, procurant vel suadent alienationem talem, habet *Delb.* dub. 31. & seqq.

DUBIUM IV.

1370

Quis sit habitus Clericorum, quæ artes, officia, actiones iis prohibeantur.

R. I. Clericos majoribus Ordinibus initiatos, vel etiam minoribus, si habeant beneficium, quoad habitum obligari ad ferendam tonsuram & vestem Clericalem, quæ non debet esse virgata, in qua diversi coloris virgæ ducantur, nec partita seu dissecta.

R. II. Quoad artes, prohibetur macellariorum, tabernariorum, joculariorum, quorum etiam ludis, uti & hastiludiis prohibentur interesse. Item Medicorum aut Chirurgorum, ubi opus incisione aut adustione, nisi, ut habet *Nat.*, erga pauperes aut propinquos, aut in necessitate.

R. III. Quoad officia, prohibetur (si sint beneficiati, vel initiati Sacris) officium Judicis in causa sanguinis, Advocatorum, Patronorum, Tabellionum seu Notariorum in placitis sæcularibus; Quod

X x 5

addo,